

2020

Janakkalan Rastila-Rastikangas OYK Luontoselvitys 2020

Petri Parkko

 Luontoselvitys
KOTKANSITTI

30.10.2020

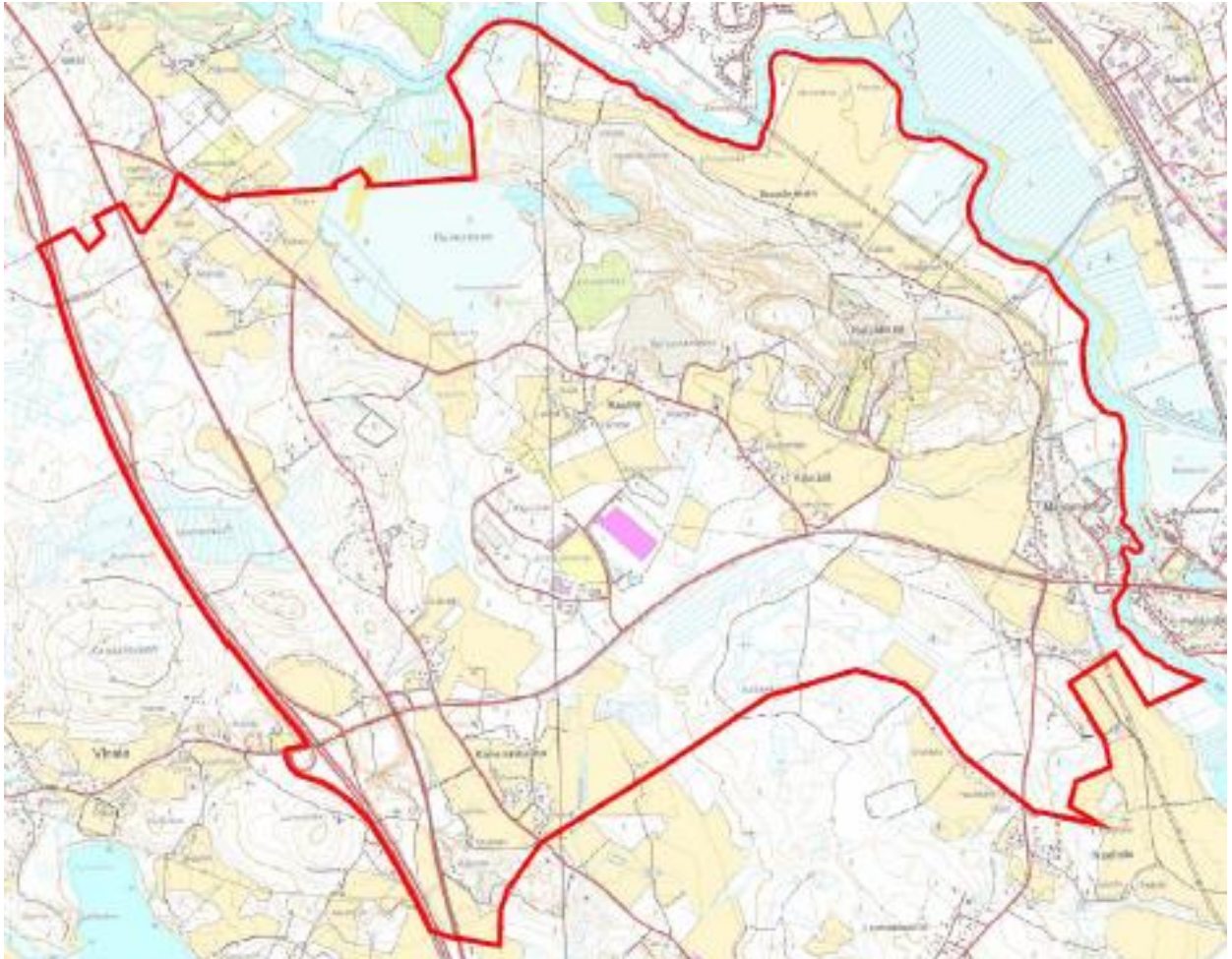
Sisällys

1. Taustoja	3
2. Menetelmät ja aineisto	4
3. Natura 2000- ja luonnonsuojelualueet.....	5
4. Liito-oravalle (<i>Pteromys volans</i>) Dir IV, VU sopivat metsät.....	7
5. Viitasammakon (<i>Rana arvalis</i>) Dir IV kutupaikat	10
6. Muut IV-liitteen lajit	12
7. Uhanalaislajiston esiintymät	13
8. Luonnonsuojelulakikohde	18
9. Arvokkaat elinympäristöt	18
10. Haitalliset vieraslajit	23
11. Lähteet.....	24

Raportin kansikuvat: Yläkuvassa harvinainen karvakilpilude (*Odontoscelis fuliginosa*) Kalpalinnan alueella. Alakuvassa näkymä Kalpalinnan laskettelurinteeltä © Petri Parkko

1. Taustoja

Janakkalan kunnassa on käynnissä Rastila-Rastikankaan osayleiskaava (kartta 1). Alueelta on tehty IV-liitteen lajeista liito-oravaan (*Pteromys volans*) vu ja viitasammakkoon (*Rana arvalis*) sekä uhanalaisista lajeista hämeenkylmänkukkaan (*Pulsatilla patens*) EN liittyviä selvityksiä (Lehtinen 2018). Luontoselvitys vaati täydennyksiä mm. arvokkaiden elinympäristöjen osalta. Janakkalan kunta tilasi tämän luontoselvityksen 18.3.2020.

Kartta 1. Rastila-Rastikangas osayleiskaava-alueen rajaus.

2. Menetelmät ja aineisto

Liito-oravaselvitys tehtiin papanaselvityksenä 6.4.2020. Maastotyöt kohdennettiin ilmakuvien perusteella erityisesti varttunutta sekametsää kasvaviin metsiin, joissa tutkittiin haapojen ja suurempien kuusten tyvet ulostepapanoiden löytämiseksi. Maa oli ollut lähes koko talven lumeton ja liito-oravan papanat olivat lienneet vesisateissa. Tästä syystä niiden löytäminen oli erityisen hankalaa ja kevään 2020 negatiivisiin liito-oravahavaintoihin tulee suhtautua kriittisesti.

Kasvillisuus- ja hyönteisselvitykset tehtiin neljänä maastopäivänä 25.–27.7.2020. Selvitykset kohdennettiin karttojen ja ilmakuvien sekä liito-oravaselvityksen yhteydessä kerättyjen tietojen perusteella alueilla, joilla on suurin todennäköisyys merkittävien luontoarvojen esiintymiseen. Kaava-alueella tällaisia alueita ovat erilaiset harjumuodostumat (myös ihmisen muokkaamat), paahteiset pientareet ja kentät, ojittamattomat suot sekä vesistöjen rannat sekä puustoltaan varttuneet metsät.

Potentiaalisilla luontokohteilla kartoitettiin arvokkaita elinympäristöjä sekä uhanalaislajiston, direktiivilajien ja haitallisten vieraslajien esiintymiä. Arvokkailla elinympäristöillä tarkoitetaan tässä luonnonsuojelulain, vesilain ja soveltaen metsälain 10 § suojelemia kohteita, uhanalaisia ja silmälläpidettäviä luontotyyppisiä, METSO-ohjelmaan sopivia metsiä sekä harkinnan mukaan muita arvokkaita elinympäristöjä (esim. korvaavat paahdealueet ja ruderaatit). Uhanalaisille hyönteislajeille sopivissa habitaateissa tehtiin 27.7.2020 hyönteistarkistuksia, joiden yhteydessä kartoitettiin myös putkilokasviesiintymiä.

Likolammilla ja Sälilammilla tehtiin sudenkorentoselvitys aikuishavainnointina 25.6.2020 maastokäynnillä, jolloin sää oli niiden lentoaktiivisuuden kannalta erittäin hyvä: lämpötila +27 °C, aurinkoista ja heikkoa tuulta.

Hiidenjoen kaava-alueeseen kuuluva ranta melottiin 27.6.2020 kanootilla läpi aikuisia sudenkorentoja ja kasvillisuutta havainnoiden. Sää oli sudenkorentojen lentoaktiivisuuden kannalta erittäin hyvä: +28 °C, aurinkoista, tuuli 2–3 m/s.

Maastotyöt ja raportoinnin teki luontokartoittaja (eat) Petri Parkko. Maastotöissä 27.6.2020 avusti Laura Parkko. Eliölajien uhanalaisuus raportissa perustuu 2019 arviointiin (Hyvärinen ym. 2019) ja elinympäristöjen uhanalaisuus 2018 arviointiin (Kontula & Raunio 2018). Eliölajien nimistö raportissa on Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) mukaan. Raportin luontokartat on tulostettu Karttapalvelu Karpalossa (© Maanmittauslaitos, SYKE).

Viitasammakkotiedot perustuvat vuoden 2018 luontokartoitukseen (Lehtinen 2018). Eri eliöryhmien lajihavaintoja poimittiin myös Lajitietokeskuksen tietokannasta (Laji.fi).

Raportissa käytettyjä lyhenteitä: Dir IV = EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulla kielletty; CR = äärimmäisen uhanalainen; EN = erittäin uhanalainen; VU = uhanalainen, vaarantunut; NT = silmälläpidettävä; NA = arviointiin soveltumaton, * = luonnonsuojeluasetuksella erityisesti suojeltava laji.

3. Natura 2000- ja luonnonsuojelualueet

3.1. Natura 2000-alue

Raimansuo – Miemalanharju (FI0310005) (kartta 2)

Valtakunnalliseen soidensuojeluohjelmaan kuuluvalla Raimansuo – Miemalanharju Natura-alueella esiintyy kuutta Natura-luontotyyppiä, jotka ovat alueen suojeluperusteina: keidassuot, letot, borealiset luonnonmetsät, borealiset lehdot, harjumuodostumien metsäiset luontotyypit ja puustoiset suot.

Suosituks: Natura-alueella tai sen ulkopuolella toteutettavista hankkeista, joilla voi olla heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin, tulee tehdä Natura-arviointi. Tämä koskee todennäköisesti myös tätä osayleiskaavaa.

3.2. Valtion maiden luonnonsuojelualue

Raimansuon luonnonsuojelualue (ESA040037) (kartta 2)

Vuonna 1992 perustettu Raimansuon luonnonsuojelualueesta suurin osa kuuluu Raimansuo – Miemalanharju Natura 2000 -alueeseen.

Suosituks: Luonnonsuojelualueille on laadittu omat suojelumääräyksensä, jotka ohjaavat niiden hoitoa ja käyttöä.

4. Liito-oravalle (*Pteromys volans*) Dir IV, VU sopivat metsät

Kaava-alueen metsät ovat olleet metsätalouskäytössä ja ne ovat ikärakenteeltaan keskimäärin nuoria. Alueelle tuli tämän luontoselvityksen aikana uusia avo- ja harvennushakkuita. Varttuneet metsät ovat voimakkaasti pirstoutuneita ja niiden väliset puustoiset kulkuyhteydet ovat selvästi heikentyneet. Myös alueen valtatie heikentävät osaltaan kulkuyhteyksiä. Seuraavat kaksi kohdetta sopivat puustonsa puolesta hyvin liito-oravan elinalueiksi.

Iso-Hiiden vaahterametsä (kartta 3)

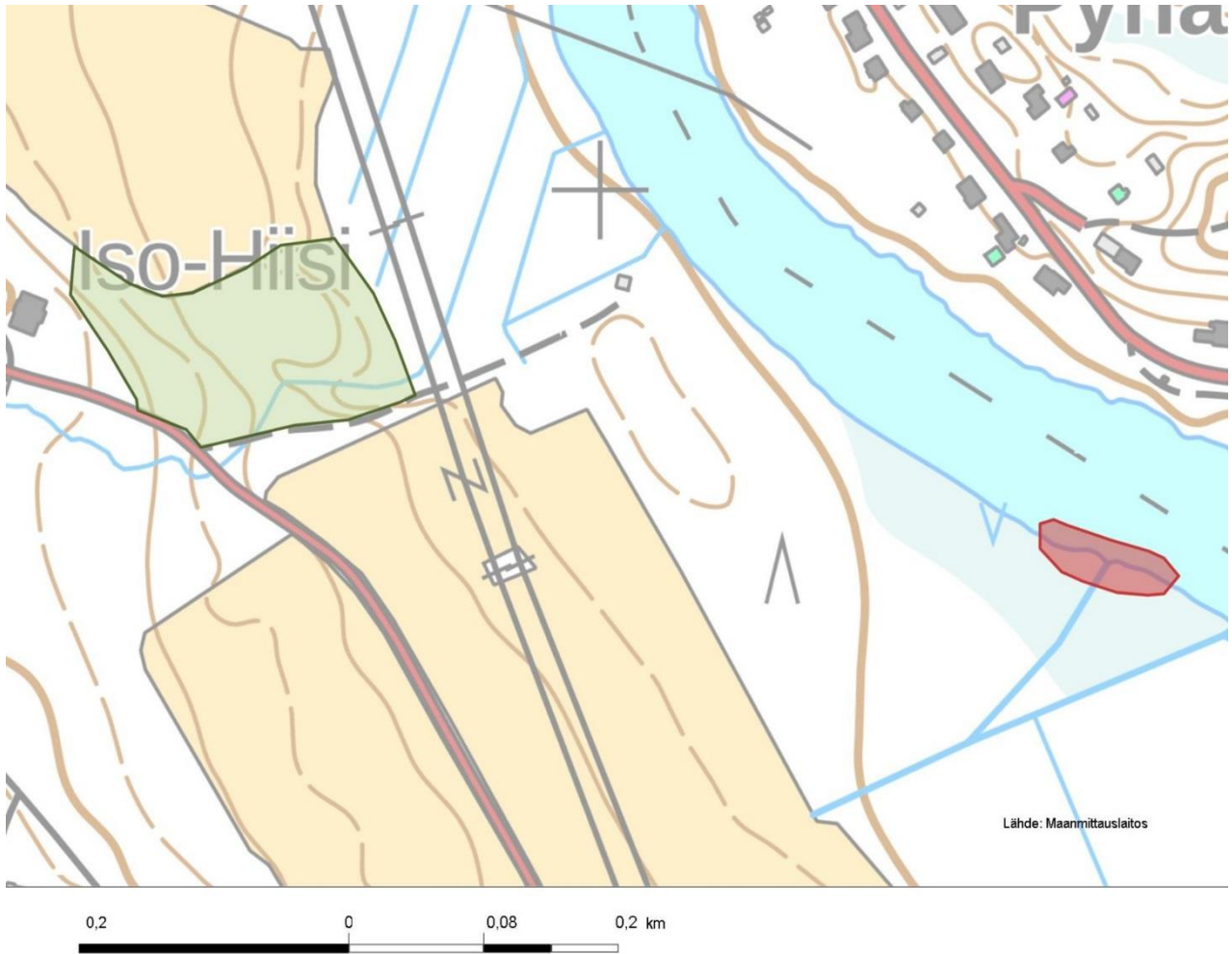
Kohde on kaava-alueen parhaiten liito-oravalle sopiva metsä, jossa lajin esiintyminen on lähitulevaisuudessa mahdollista, vaikka puustoiset kulkuyhteydet ovatkin heikentyneet. Kohteella kasvaa useita suuria metsähaapoja (*Populus tremula*), joka on liito-orava tärkein ravintopuu, ja metsäkuusia (*Picea abies*). Kohde on myös todennäköinen luonnonsuojelulakikohde, jalopuumetsä.

Suosituks: Ks. 7. Luonnonsuojelulakikohde.

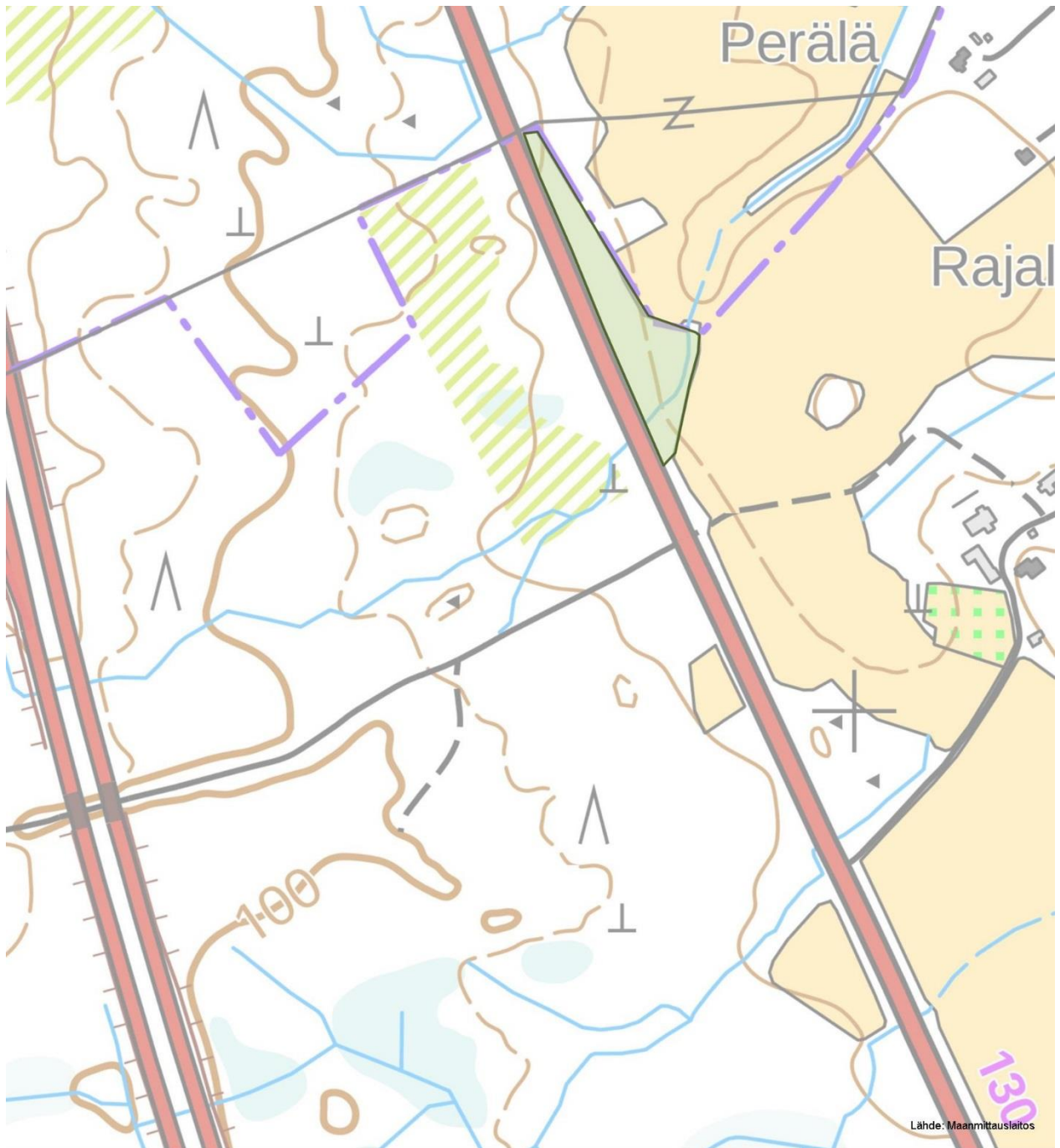
Helsingintien liito-oravalle sopiva metsä (kartta 4)

Lehtokuvion puustona kasvaa suuria metsähaapoja, metsäkuusta, rauduskoivua (*Betula pendula*) ja harmaaleppää (*Alnus incana*). Kohteella esiintyy kohtalaisesti pieniläpimittaista lahoppua. Kenttäkerroksen muodostavat valkovuokot (*Anemone nemoralis*), metsäimarteet (*Gymnocarpium dryopteris*), metsäalvejuuret (*Dryopteris carthusiana*) ja kielot (*Convallaria majalis*). Ojien reunoilla kasvaa soreahii-renporrasta (*Athyrium filix-femina*). Tuore keskiravinteinen lehto on uhanalainen vu luontotyyppi.

Suosituks: Kohde pyritään uhanalaisena luontotyyppinä ja luonnon monimuotoisuuskohteena jättämään hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle. Ennen mahdollista puiden kaatamista on syytä tehdä liito-oravatarkistus.

Kartta 3. Iso-Hiiden liito-oravalle sopiva jalopuumetsä on merkitty karttaan vihreällä ja viitasammakon kutupaikka punaisella.

Kartta 4. Helsingintien liito-oravalle sopiva metsä on merkitty karttaan vihreällä.

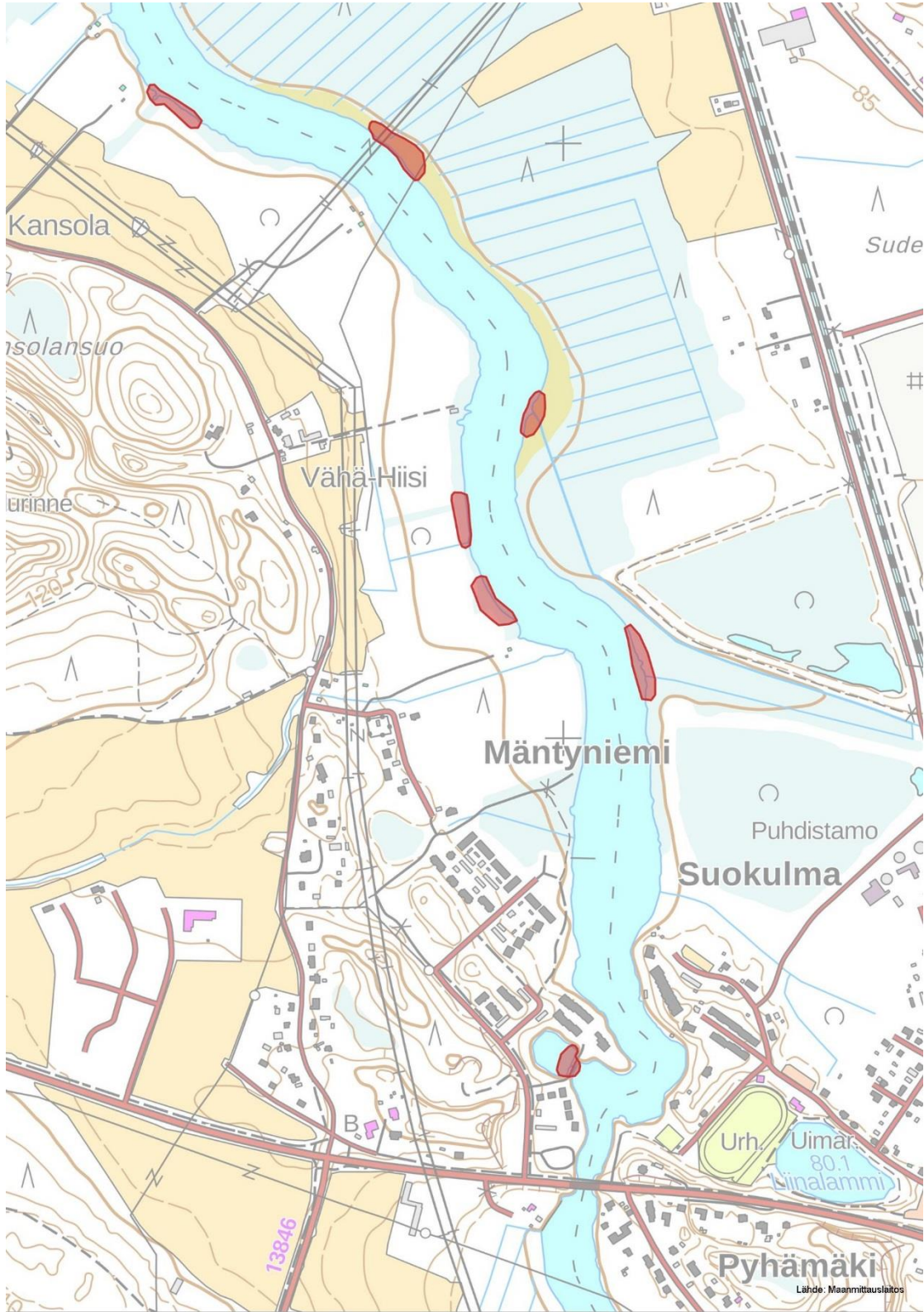

Kartta 5. Hiidenjoen pohjoisosan viitasammakon kutupaikat ovat merkitty punaisella.

5. Viitasammakon (*Rana arvalis*) Dir IV kutupaikat

Hiidenjoen viitasammakon kutupaikat (kartat 3, 5 ja 6)

Hiidenjoelta rajattiin keväällä 2018 yhteensä 15 viitasammakon kutupaikkaa (Lehtinen 2018), jotka tulkitaan lajin lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi.

Kartta 6. Hiidenjoen keskiosan viitasammakon kutupaikat ovat merkitty karttaan punaisella.

Suositukset: Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee jättää kaikenlaisen kaivutoiminnan ulkopuolelle. Kutupaikkojen kohdalle rakentaminen ei ole myöskään suositeltavaa.

6. Muut IV-liitteen lajit

Lepakot

Alueella esiintyy varmasti lepakoita, joiden luonnonsuojelulain suojelemat lisääntymis- ja levähdyspaikat sijaitsevat vanhoissa rakennuksissa ja siltojen alla. Hiidenjoen rannat ovat ilmeisiä vesisiipan (*Myotis daubentonii*) ruokailualueita. Kalpalinnan alueen metsien läpi johtavat polut ja pikkutiet ovat hyviä ruokailualueita viiksisiipalle (*Myotis mystacinus*) ja isoviiksisiipalle (*M. brandtii*). Pohjanlepakolle (*Eptesicus nilssonii*) sopivia habitaatteja kaava-alueella on paljon.

Suositukset: Kaava-alueella olisi syytä tehdä jonkinlainen lepakkoriskikartoitus, jossa rajattaisiin potentiaalisimmat lepakkokohteet sekä annettaisiin suosituksia mm. valaistuksesta. Merkittävät lepakkoalueet tulisi selvittää viimeistään asemakaavavaiheessa.

IV-liitteen sudenkorennot

Kaava-alueet lammet sekä paikoin Hiidenjoen rannat voisivat sopia ainakin lummelampikorenon (*Leucorrhinia caudalis*) lisääntymispaikoiksi, mutta lajista ei tehty havaintoja hyvässä säässä ja oikeaan lentoaikaan tehdyissä kesän 2020 kartoituksissa. On todennäköistä, ettei kaava-alueella ole ainakaan merkittäviä IV-liitteen sudenkorentolajien lisääntymisalueita.

Suositukset: Kartoitukset tehtiin IV-liitteen lampikorentolajien esiintymisaikaan hyvässä säässä, eikä niistä tehty havaintoja.

7. Uhanalaislajiston esiintymät

7.1. Uhanalaiset lajit

Hömötiainen (*Poecile montanus*) EN

Hömötiainen havaittiin tämän luontoselvityksen maastotöissä 25.6.2020 Likolammin kaakkoispuolella, jossa on paikoin lajin pesintään sopivia pötkelöitä. Hömötiaisia pesii todennäköisesti useita pareja Kalpalinnan varttuneissa metsissä.

Mäkihiilikoi (*Anacamptis fuscella*) EN*

Mäkihiilikoista on tehty havaintoja vuosina 2014 ja 2018 Kalpalinnan alueella (Laji.fi/ Asko Vuorinen), mutta tarkkaa havaintopaikkaa ei ole ilmoitettu. Vuonna 2018 on havaittu 13 yksilöä, joten laji varmasti lisääntyy alueella. Lajille sopivaa habitaattia, ketoja ja harjurinteitä, esiintyy etenkin Kiianlinnan alueella. Lajin toukat elävät metsäapilalla (*Trifolium medium*) (kuva 2).

Ketoraunikki (*Gypsophila muralis*) VU

Ketoraunikkia on löydetty Kalpalinnan laskettelurinteen ympäristöstä vuonna 2014 (Laji.fi/ Tepo Häyhä).

Töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*) VU

Töyhtötiainen havaittiin tämän luontoselvityksen maastotöissä Sälilammen rantametsässä 25.6.2020. Laji pesii suurella todennäköisyydellä jossain Kalpalinnan ympäristössä, jonka varttuneissa metsissä on pesintään sopivia pötkelöitä.

Ajuruohosulkanen (*Merrifieldia leucodactyla*) VU

Harvinainen ajuruohosulkanen löytyi 25.6.2020 Kiianlinnan ajuruohokasvustosta tämän luontoselvityksen maastotöissä.

Suosituks: Uhanalaiset metsälinnut, hömötiainen ja töyhtötiainen, huomioidaan parhaiten jättämällä kaava-alueelle riittävän laajoja metsäisiä alueita ja säästämällä METSO-kohteina esitellyt metsät.

Mäkihiilikoi on luonnonsuojeluasetuksella erityisesti suojeltava laji, jonka esiintymispaikoista Hämeen ELY-keskuksen tulisi tehdä rajauspäätös.

Koko Kalpalinnan alueella on huomattavan suuri uhanalaisten hyönteislajien esiintymistodennäköisyys, mikä tulisi huomioida kaikessa alueen käytössä ja hoidossa. Lupiinin hävittäminen kriittisiltä alueilta, erityisesti Kiianlinnan (kartta 7, kohde 5) kaakkoisreunasta, vaatii kiireellisiä toimia. Olisi myös suositeltavaa tehdä koko Kalpalinnan alueella lajisto-kartoituksia ainakin pikkuperhosten ja nivelkärsäisten (kaskaat ja luteet) osalta.

Kuva 1. Silmälläpidettäväksi arvioitua kelta-apilaa kasvaa monin paikoin kaava-alueen pientareilla. Janakkala 27.7.2020 © Petri Parkko

7.2. Silmälläpidettävät NT lajit

Kelta-apila (*Trifolium aureum*) (kuva 1)

Kelta-apilaa löytyi kesällä 2020 yhteensä 8 paikasta kaava-alueelta. Esiintymät keskittyivät Kalpalinnan alueelle. Hyvin todennäköisesti niitetyillä pientareilla ja kesannoilla on vielä lisää lajin kasvupaikkoja.

Ahokissankäpäle (*Antennaria dioica*)

Muutamia pieniä ahokissankäpäleän kasvustoja löytyi tämän luontoselvityksen maastotöissä Kalpalinnan-Kiianlinnan alueella. Kasvilla elää useita uhanalaisia hyönteislajeja.

Kangasajuruoho (*Thymus serpyllum*) (kuva 2)

Kangasajuruohon kasvupaikkoja löytyi kesällä 2020 Kiianlinnan alueelta (kartta 7, kohde 5). Laji on hyvin merkittävä uhanalaisten ja silmälläpidettävien hyönteislajien ravintokasvi.

Kuva 2. Kangasajuruohoa ja metsäapilaa Kiianlinnan paahteisessa rinteessä 25.6.2020 © Petri Parkko

Kevätlatvakääriäinen (*Pammene luedersiana*)

Kevätlatvakääriäisestä on tehty havaintoja vuosina 2009 ja 2010 Nääränniityltä (Laji.fi/ Asko Vuorinen), joka sijaitsee Rastilantien ja Raimansuon välissä.

Maitepunatäplä (*Zygaena filipendulae*)

Kalpalinnan alueella on havaittu maitepunatäplänaaras vuonna 2018 (Laji.fi/ Asko Vuorinen).

Alvepistiäinen (*Pseudozonos hahnii*)

Alvepistiäistä on havaittu Kalpalinnan laskettukeskuksen alueelta vuosina 2012, 2013 ja 2016 (Laji.fi/ Veli Vikberg).

Ahovirnalude (*Halticus major*)

Ahovirnaluteesta on tehty havaintoja Kalpalinnan laskettelurinteillä vuosina 2014, 2015 ja 2018 (Laji.fi/ Tapio Tielinen, Tuomo Vainio).

Suosituks: Silmälläpidettävät lajit on syytä huomioida, sillä osa niistä on lähellä uhanalaisuuden rajaa. Niiden esiintyminen kertoo usein myös edustavasta ja suojelua vaativasta elinympäristöstä ja kasvillisuudesta. Huomattava osa silmälläpidettävistä lajeista on löytynyt Kalpalinnan alueelta.

7.3. Muut huomionarvoiset lajit

Karvakilpilude (*Odontosciis fuliginosa*) NA (raportin kansikuva)

Karvakilpilude löytyi Kiianlinnan (kartta 5, kohde 5) hiekkapohjaisen harjurinteiden metsäapiloilta (*Trifolium medium*) 25.6.2020. Lajilla on ollut Suomessa vain kaksi tiedossa olevaa esiintymisaluetta: Lohja, josta laji löytyi ensimmäisen kerran vuonna 2008, ja Hausjärvi.

Suosituks: On mahdollista, että kuivia ketoja suosiva karvakilpilude arvioidaan seuraavassa uhanalaisuusarvioinnissa uhanalaiseksi. Löytöpaikan tuntumassa esiintyy muitakin uhanalaisia ja silmälläpidettäviä NT lajeja, joten alue tulee jättää kaikenlaisen rakentamis- ja kaivutoiminnan ulkopuolelle.

Kuva 3. Iso-Hiiden vaahterametsän läpi virtaava noro 7.4.2020 © Petri Parkko

8. Luonnonsuojelulakikohde

Iso-Hiiden vaahterametsä (kartta 3)

Luontaisesti uudistuneessa kuusivaltaisessa varttuneessa sekametsässä kasvaa vähintään 48 runkomaisista metsävaahteraa (*Acer platanoides*) n. 1,7 ha alalla. Luonnonsuojelulakikohteen vaatimus 20 runkomaisista jalopuuta/ ha täyttyy selvästi. Vaahteralehto on silmälläpidettäväksi NT arvioitu luontotyyppi. Rajauksen sisällä virtaa luonnontilaisen kaltaisia noroja (kuva 3), joiden uomat ovat vesilailloja suojeltuja. Niitä reunustava metsä on todennäköisesti metsälain 10 § suojelema. Vedenjuoksu-uomien reunoilla kasvaa mm. kotkansiipeä (*Matteuccia struthiopteris*). Kohde on metsäkeskuksen ympäristötukialue.

Suosituksukset: Jätetään kokonaan rakentamisen, hakkuiden ja kaivutoiminnan ulkopuolelle. Hämeen ELY-keskus tekee kohteesta maastotarkastuksen ja rajauspäätöksen.

Kuva 4. Likolammin kaakkoisosan pallesoita 25.6.2020 © Petri Parkko

9. Arvokkaat elinympäristöt

Likolammi rantasoineen (kartta 7, kohteet 1 ja 2)

Likolampi on pinta-alaltaan noin 2,2 ha laajuinen karu suolampi, jonka rannassa esiintyy pallesuota (kuva 4). Se vaihtuu kaakkoisosassa suopursuvaltaiseksi isovarpurämeeksi. Suolammet ja isovarpurämeet ovat uhanalaisia vu luontotyyppiä. Lammen luoteisranta kuuluu Natura-alueeseen Raimansuo – Miemalanharju.

Lajistoa: hömötiainen (*Poecile montanus*) EN, taigatytonkorento (*Coenagrion johanssoni*).

Suosituksset: Likolammen kaakkoisosaan ei tulisi ohjata lisää rakentamista. Suot tulisi jättää kaivutoiminnan ulkopuolelle. Alueelle rakentaminen ja kaikenlainen kaivutoiminta edellyttää Natura-arviointia.

Pyhäsuonlukon ja Vorokkilukon suppa (kartta 7, kohteet 3 ja 4)

Kohteet ovat suppamuodostelman pohjalle syntyneitä pienialaisia soita.

Suosituksset: Supat tulisi jättää kokonaan hakkuiden ja kaivutoiminnan ulkopuolelle.

Kuva 5. Kiianlinnan alueen merkittäviä putkilokasvilajeja: vasemmalla ketokäenminttu ja oikealla nuokkukohokki. Janakkala 25.6.2020 © Petri Parkko

Kiianlinna (kartta 7, kohde 5)

Rajaukseen otettiin mukaan vanhoja mäntyjä kasvava harju, sekä siihen liittyvät paahteiset rinteet. Harjun puustona kasvaa vanhoja metsämäntyjä, metsäkuusta, rauduskoivua sekä vähän nuorta metsähappaa. Alueella on maapuita ja keloja; myös lahoppuujatkumo. Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kan-

kaat on uhanalainen vu luontotyyppi. Kiianlinnalla on huomattavan korkea uhanalaisten hyönteislajien esiintymispotentiaali.

Lajistoa: ajuruohosulkanen (*Merrifieldia leucodactyla*) vu, ahokissankäpäälä (*Antennaria dioica*) NT, kangasajuruoho (*Thymus serpyllum*) NT, ketokäenminttu (*Acinos arvensis*) (kuva 5), harjuhäränsilmä (*Hypochaeris maculata*), nuokkukohokki (*Silene nutans*) (kuva 5), kanervisara (*Carex ericetorum*) ja karvakilpilude (*Odontoscelis fuliginosa*) NA (raportin kansikuva).

Ahokissankäpäälällä elää mm. erittäin uhanalainen EN kissankäpäälälude (*Galeatus spinifrons*) ja ketokäenmintulla äärimmäisen uhanalaiseksi CR arvioitu kaskaslaji, käenminttutinkeli (*Eupteryx collina*). Myös kangasajuruoholla, nuokkukohokilla ja kanervisaralla elää useita uhanalaisia ja silmälläpidettäviä NT hyönteislajeja.

Suosituksset: Alue tulisi jättää kaikenlaisen rakentamis- ja kaivutoiminnan ulkopuolelle. Haitallisen vieraslajin, komealupiinin (*Lupinus polyphyllos*), leviäminen uhkaa alueen edustavaa keto- ja harjukasvillisuutta. Lupiinit tulisi poistaa mahdollisimman pian alueelta tai ainakin estää niiden leviäminen.

Kansolansuo (kartta 7, kohde 6)

Kansolansuo on supan pohjalla oleva tupasvilla- ja pienialaisesti isovarpuräme, jonka puusto on kitukasvuista mäntyä (kuva 6). Molemmat suotyypit on arvioitu uhanalaisiksi vu.

Suosituksset: Suo jätetään hakkuiden, kaivutoiminnan ja rakentamisen ulkopuolelle.

Kansolan suppa (kartta 7, kohde 7)

Supan kuusivaltainen mustikkatyyppin kankaalla kasvava puusto on lähes luonnontilaista: kohteella on paljon kuusilahopuuta ja myös lahopuujatkumo.

Suosituksset: Supan rinteillä kasvava metsä jätetään hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle. Kohde sopisi todennäköisesti MET-SO-ohjelmaan.

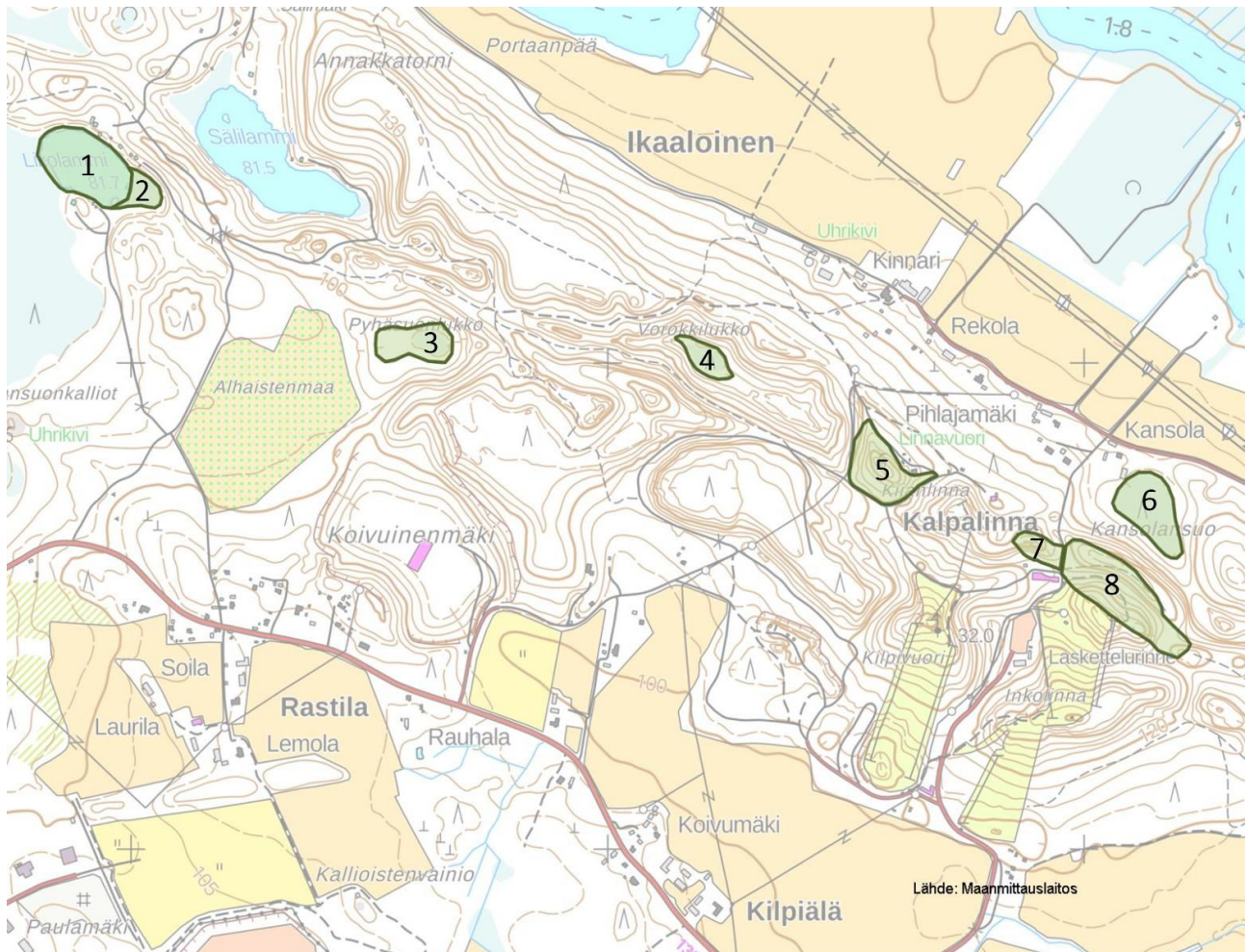

Kuva 6. Kansolansuon tupasvillarämettä 25.6.2020 © Petri Parkko

Kansolan harjumetsä (kartta 7, kohde 8)

Harjulla kasvaa edustavaa ja todennäköisesti METSO-ohjelmaan sopivaa metsää. Puustona kasvavat vanhat metsämännyt, metsäkuuset ja rauduskoivut sekä paikoin nuoret metsähaavat. Länsiosassa on vanhoja kantoja, mutta itäosa on puustoltaan lähes luonnontilainen: mäntymaapuita, keloja sekä laho-puujatkumo. Metsässä on myös pitkälle lahonneita sammalen peittämiä maapuita. Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat on uhanalainen vu luontotyyppi.

Suosituks: Metsä jätetään hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle. Kohde sopisi todennäköisesti METSO-ohjelmaan.

Kartta 7. Kalpalinnan alueen arvokkaat elinympäristöt 1–8 on merkitty karttaan vihreällä.

10. Haitalliset vieraslajit

Isosorsimo (*Glyceria maxima*)

Isosorsimo on levinnyt Hiidenjoen rannoilla laajoiksi kasvustoiksi (kuva 7), joiden hävittäminen voi olla käytännössä jo mahdotonta. Vahvana kilpailijana laji syrjäyttää alkuperäisiä kosteikkolajejamme ja muodostaa luhdille laajoja lähes yksilajisia kasvustoja.

Suositukset: Isosorsimon kohdalla torjunta voi olla jo käytännössä mahdotonta, sillä joenrannat ovat sitä täynnä.

Kuva 7. Haitallinen vieraslaji isosorsimo muodostaa Hiidenjoen rannoille laajoja yhtenäisiä kasvustoja. Hiidenjoki 27.6.2020
© Petri Parkko

Komealupiini (*Lupinus polyphyllos*)

Komealupiini on levinnyt hyvin laajalti Kalpalinnan alueella. Kasvia esiintyy eniten vanhoilla soranotto-alueilla. Lupiinin esiintyminen on haitallisinta Kiianlinnan ympäristössä, jossa se saattaa syrjäyttää merkittäviä paahdeympäristöjen putkilokasvilajeja ja samalla hävittää uhanalaisia hyönteisiä.

Suositukset: Lajin hävittäminen koko kaava-alueelta on mahdotonta, mutta sen leviäminen Kiianlinnan kaakkoisreunaan tulisi estää.

11. Lähteet

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö. Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lehtinen, A. 2018: Rastilan – Rastikankaan osayleiskaava-alueen luontokartoitus 2018. Luontoselvitysraportti.